

מדד היצואנים הקטנים היציבים בתעשייה הישראלית ומדד השינוי הרבעוני

רבעון שני 2015

רקע כללי

מדד היצואנים הקטנים בתעשייה בישראל נועד לנתח על בסיס רבעוני את ביצועי היצואנים שהיקף היצוא שלהם הינו בטווח של מאה אלף דולר ועד שני מיליון דולר לשנה. סביר להניח כי ליצואנים הקטנים יש רגישות רבה לשינויים בשווקים ועל כן יש יסוד להניח כי התנהגותם תשקף בצורה טובה את השינויים בשווקים הבינלאומיים כמו גם את השינויים בתמהילי המוצרים. בניית המדד ומעקב אחר התפתחותו לאורך זמן נועדה לקדם שתי מטרות מרכזיות: **ראשית**, הספקת מידע רצוף, שוטף ועדכני על התפתחות הייצוא של היצואנים הקטנים בישראל שנועדה לקדם שורה של נושאים כדלקמן: (א) להעמיק את ההבנה במשתנים הקובעים את התפתחות הייצוא ברמת החברות, אזורי סחר, סוגי סחורות והסכמי סחר בין המדינות (ב) לסייע למשרד לגבש את מדיניותו ביחס לכווני הייצוא העדיפים בכלל והתמיכה בחברות המייצאות בפרט (ג) לאתר חסמים ושינויים מתהווים במגמות ההתפתחות של ייצוא הסחורות של היצואנים הקטנים. **שנית**, לסייע למשרד בייזום ובבניית תוכניות וכלים להגברת הייצוא בקבוצת יצוא זאת. המדד נבנה על בסיס קבצי נתוני הייצוא של כ- 984 היצואנים¹ העומדים באופן רציף בקריטריון הגודל שצוין לעיל והוא מתבסס על דיווח של רישומי המכס משנת 2008. היצואנים הקטנים במדד היוו ברבעון השוטף כ- 1.49% מכלל ייצוא הסחורות² בתעשייה בישראל (173.4 מיליון \$).

¹ לעניין בחירת המדגם: נבחרו היצואנים הקטנים אשר יצאו ברציפות בכל אחד מהרבעונים בשנת בסיס המדד קרי 2008.

² לא כולל יהלומים

המדד מלווה מדי רבעון את נתוני התפתחות הייצוא בארבעת התחומים הבאים :

- סך הייצוא - סך הייצוא של היצואנים הקטנים בכל רבעון.
- הייצוא לפי עוצמה טכנולוגית³ - טכנולוגיה עילית, טכנולוגיה מעורבת עילית, טכנולוגיה מעורבת מסורתית, טכנולוגיה מסורתית.
- הייצוא לפי שלשה גושי סחר מרכזיים – אירופה, צפון אמריקה ואסיה.
- הייצוא למדינות יעד שהמשרד מבקש לקדם - ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה.
- זוהי ההפקה הרבעונית השתים עשרה של המדד המפורסם באופן שוטף.

מדד הייצואנים הקטנים היציבים בתעשייה⁴

סך הייצוא של הייצואנים הקטנים

סך הייצוא של הייצואנים הקטנים עמד ברבעון השני של 2015 על כ- 173.4 מיליון דולר. מדד הייצוא של הייצואנים הקטנים ברבעון השני 2015 עמד על 109.9, עליה של כ- 9.9% ביחס למדד הבסיס⁵ של הייצואנים הקטנים. המדד רשם ברבעון זה ירידה של כ-2.2% ביחס לרבעון הראשון⁶ 2015 זאת בעוד מדד סך הייצוא התעשייתי⁷ ירד בכ-5.6% ביחס לרבעון הראשון של 2015.

מרכיבי השינוי בייצוא הייצואנים הקטנים ברבעון השוטף הם :

✓ ירידות משמעותיות ביחס לרבעון קודם נרשמו ביצוא הענפים הבאים : כריה וחציבה (35.3%), כלי רכב מנועיים (19%), מזון משקאות וטבק (19.2%), דשנים (17.9%), מכונות וציוד (8.3%), ציוד ומנועים חשמליים (7.2%). להלן מוצגים הענפים העיקריים בהם נרשמה ירידה ביצוא ברבעון האחרון ביחס לקודם וכן מספר הייצואנים הקטנים בכל אחד מהענפים אשר ירדו או עלו ביצואם ברבעון. בשלב זה איננו מסיקים לגבי המאפיינים של גידול או קיטון יצוא של יצואן ענפי. בבדיקה נפרדת יתבצע חיפוש אחרי תבנית עקבית לגבי מאפיינים כאלה.

³ לפי הגדרת למ"ס טכנולוגיה עילית כוללת: מכונות למשרד ומחשוב(30),רכיבים אלקטרוניים (32), ציוד תקשורת אלקטרוני(33), ציוד לבקרה ולפיקוח(34), תרופות(245).

לפי הגדרת למ"ס טכנולוגיה מעורבת עילית כוללת: כימיקלים וזיקוק נפט למעט תרופות(23,24), להוציא (245),מכונות וציוד(29), ציוד ומנועים חשמליים(31), ציוד הובלה לנמ"א(358), כלי רכב מנועיים (35) להוציא (353,355,358).

לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת מסורתית כוללת: כריה וחציבה(10,11,12,13),גומי ופלסטיק(25),מינרלים אל מתכתיים(26), מתכות אל ברזיליות ויקרות(271,273),מוצרי ברזל ופלדה (272,274,270), מוצרי מתכת (28),כלי שיט(353),תכשיטים וצורפות(38),מוצרים לנמ"א(39).

לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מסורתית כוללת: מזון, משקאות וטבק(14,15,16),טכסטיל, הלבשה ועור (17,18,19), נייר, דפוס ומוצרי (21,22),מוצרי עץ ורהיטים (36,20).

⁴ הערה: הנתונים של הרבעונים הקודמים, עוברים עדכונים/תיקונים ולכן יתכנו הבדלים מול הודעות קודמות.

⁵ בסיס המדד נקבע על פי ממוצע רבעוני של הייצוא בשנת 2008

⁶ הנתונים לגבי סך יצוא הגדולים והתפלגות הייצוא לפי ענפים שהוצגו בסקירת רבעון שלישי 2014 עודכנו בסקירה זו בהמשך לנתונים מתוקנים שהציג הלמ"ס לגבי הרבעון השלישי 2014. להלן הערת הלמ"ס בנושא תקון נתוני סחר חוץ " לעתים, נתוני סחר החוץ, לפי הערך ושיווג הסחורות והארצות המתפרסמים באופן שוטף, טעונים תיקון. הצורך בתיקונים לנתונים השוטפים נובע מטעויות והשמטות במקורות הנתונים, רשימוני המכס, ובשלבם השונים של עיבוד הנתונים, וכן מהשינויים בנתונים השוטפים במקרה של שחרורים בעירבון (יבוא) או בשל משלוחים במשגור (ייצוא). מספר רב של תיקונים נובע מליקויים בדיווח על הכמויות הפיזיות. נתוני שנה מסוימת מתוקנים באופן שוטף במשך השנה."(מתוך "הגדרות והסברים בסקירות מדי סחר חוץ" – פרסום רבעוני של הלמ"ס)

⁷ לא כולל יהלומים וחקלאות

ענף	שינוי ביצוא בין רבעון נוכחי לקודם %	יצואנים
סך הכל לענף כריה וחציבה :	-35.3%	30
סך הכל לענף מזון משקאות וטבק :	-19.2%	73
סך הכל לענף דשנים :	-17.9%	5
סך הכל לענף מכונות וציוד :	-8.3%	114
סך הכל לענף ציוד ומנועים חשמליים :	-7.2%	175

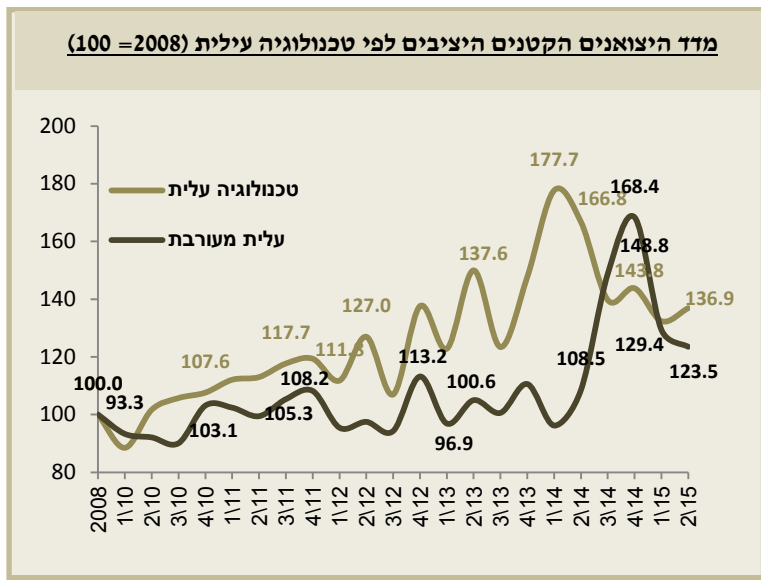
✓ לעומת זאת נרשמה עליה משמעותית ביצוא הענפים האלה : נייר דפוס ומוצריו (40.7%) , כלי טיס (25.5%) , ברזל ופלדה (20.3%) , כלי רכב מנועיים (57.5%) . בטבלה הבאה מוצגים הענפים העיקריים בהם נרשמה עליה ביצוא ברבעון האחרון ביחס לקודם.

ענף	שינוי ביצוא בין רבעון נוכחי לקודם %	יצואנים
סך הכל לענף ברזל ופלדה	20.3%	43
סך הכל לענף כלי טיס	25.5%	4
סך הכל לענף נייר דפוס ומוצריו	40.7%	59
סך הכל לענף כלי רכב מנועיים	57.5%	17

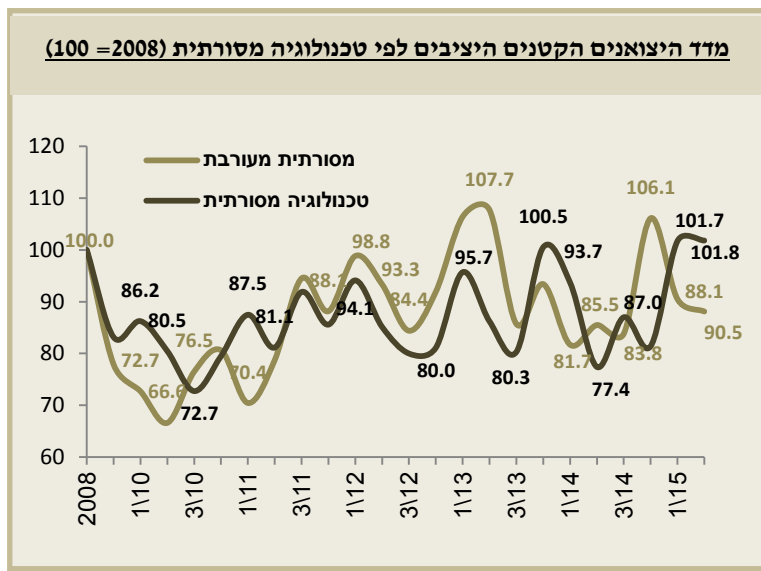
✓ שער הממוצע של הדולר ביחס לשקל ירד בכ-1.87% ביחס לרבעון הקודם ועמד על 3.871 ש"ח לדולר. פיחות הדולר פועל בכיוון ירידת רווחיות היצוא בפרמטר של השפעת שינוי שער החליפין.

המדד לפי רמה טכנולוגית

ברבעון השני 2015 עמד הייצוא בתחום הטכנולוגיה העילית של היצואנים הקטנים על 23.3 מיליון דולר המהווה 13.4% מסך הייצוא שלהם. הייצוא בתחום הטכנולוגיה המעורבת - עילית היווה כ- 42.1% מסך ייצוא הקטנים ועמד על כ- 73 מיליון דולר. בענפי הטכנולוגיה מסורתית והמעורבת מסורתית הייצוא היווה 44.5% והסתכם ביחד לכ- 77.1 מיליון דולר, מזה 38.3 מיליון דולר בתחום הטכנולוגיה המסורתית.

ברבעון השוטף נרשמו ירידות בענפי הטכנולוגיה העילית מעורבת והמסורתית מעורבת. בהסתכלות רב שנתית היה סך הייצוא ברבעון השני 2015 גבוה בכ-9.9% בהשוואה לרבעון הבסיס ב-2008. במבט לפי טכנולוגיות מתקבלת התמונה הבאה: עילית - עליה של כ-36.9% ביחס לבסיס, עילית מעורבת - עליה של כ-23.5%, מסורתית מעורבת - קיטון של כ-11.9% ומסורתית - עליה של כ-1.8%.

בהשוואת הייצוא לפי טכנולוגיות ברבעון השוטף לעומת הרבעון המקביל בשנה הקודמת מסתבר כי יצוא הטכנולוגיה העילית ירד בכ-18%, יצוא הטכנולוגיה העילית מעורבת עלה בכ-13.8%, יצוא הטכנולוגיה המסורתית מעורבת עלה בכ-3% ויצוא הטכנולוגיה המסורתית ירד בכ-31.6%.

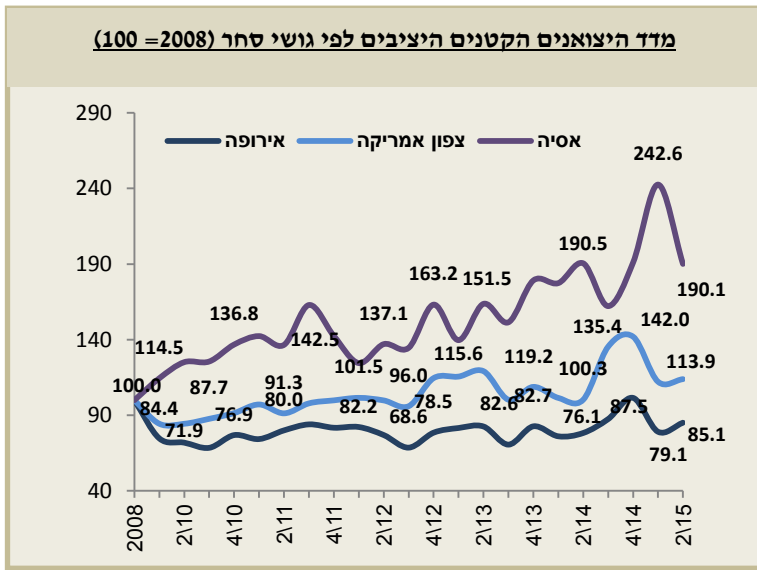
הטכנולוגיה העילית מעורבת וכ-2.7% ביצוא הטכנולוגיה המסורתית מעורבת. ביצוא הטכנולוגיה המסורתית נרשמה יציבות.

ממוצע הייצוא של יצואן קטן ברבעון השני 2015 הינו כ- 176.2 אלף דולר לעומת ממוצע של 180.1 אלף דולר ברבעון הקודם, קיטון של כ- 2.2%. הממוצע בענף הציוד ומנועים חשמליים הוא כ- 202.6 אלפי דולר. ממוצע הייצוא בתחום הפלסטיקה והגומי הינו 118.5 אלפי דולר ליצואן קטן (ענף זה כולל כ-7.6% מהיצואנים הקטנים ותורם כ-5.1% מסך הייצוא של הקטנים).

שני ענפי הייצוא הגדולים ביותר של היצואנים הקטנים הינם בתחום הציוד ומנועים חשמליים (כ-35.5 מיליון דולר) וענף מכוונת וציוד (כ-26.5 מיליון דולר). ענף הציוד החשמלי מהווה כ-20.5% מסך הייצוא

הדולרי של היצואנים הקטנים היציבים ומספרם של היצואנים בענף מהווה כ-17.8% מאוכלוסיית הקטנים היציבים.

המדד לפי גושי סחר

ברבעון השני של 2015 89.6% מכלל ייצוא היצואנים הקטנים יועד לשלשה גושי הסחר: אירופה, צפון אמריקה ואסיה. זאת לעומת כ-90.0% בייצוא לגושי סחר אלו ברבעון המקביל של שנת 2014.

בהמשך לכך עולה כי ברבעון השני של 2015 הייצוא לאירופה הינו הגדול ביותר מבין שלושת הגושים ומהווה כ-36.8% מכלל יצוא הקטנים - הנתון המקביל לצפון אמריקה עמד על כ-

33.0%. הייצוא למדינות אסיה ברבעון השני של 2015 היה כ- 19.7% מהיצוא הכולל של היצואנים הקטנים. הייצוא לצפון אמריקה ברבעון זה ביחס לרבעון קודם עלה בכ-1.6%, כאשר הייצוא לאירופה עלה בשיעור של כ-7.6%. לעומת אלה חלה לאסיה ירידה בשיעור של כ-22.7%. בהסתכלות רבעונית בהתאמה עומד מדד יצוא הקטנים לאירופה על 85.1 ברבעון השני 2015 לעומת 79.1 ברבעון הראשון 2015, לצפון אמריקה עומד המדד על 113.9 לעומת 112.2, ואילו מדד הייצוא לאסיה עמד על 190.1 לעומת 242.6 ברבעון הראשון 2015.

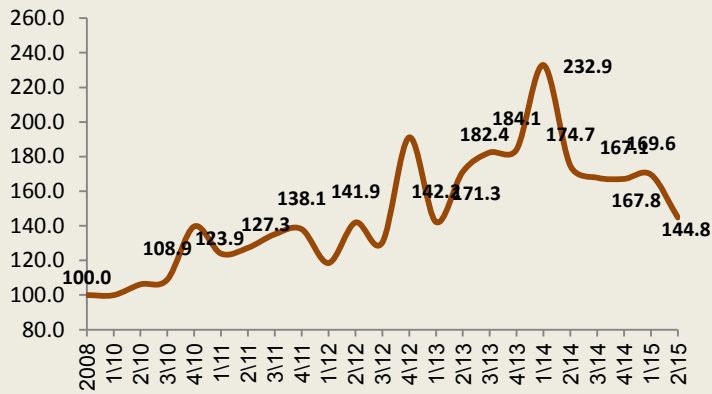
היצוא לאירופה ברבעון השני 2015 ירד בטכנולוגיה המסורתית מעורבת ועלה בשאר סוגי הטכנולוגיה. הייצוא לצפון אמריקה (ארה"ב, קנדה ומקסיקו) עלה כאמור ברבעון השני 2015 בהשוואה לרבעון הראשון של השנה. המדד השוטף גבוה בכ-13.9% ביחס למדד רבעון הבסיס של היצואנים הקטנים לצפון אמריקה.

ביצוא לגוש זה ביחס לרבעון הקודם נרשמה ירידה ביצוא הטכנולוגיה העילית (3.9%), ירידה ביצוא הטכנולוגיה המסורתית (20.9%), בטכנולוגיה העילית מעורבת עליה חדה של כ-31.7% ועליה של 1.2% בתחום הטכנולוגיה המסורתית המעורבת.

באשר ליצוא לאסיה: ברבעון השני 2015 נרשמה ביצוא ירידה של 21.6% ביחס לרבעון הקודם. הטכנולוגיה העילית עלתה בכ-6.8%, העילית מעורבת ירדה בכ-25.6%, הטכנולוגיה המסורתית מעורבת ירדה בכ-15.9% ובטכנולוגיה המסורתית חלה ירידה של 21.1%.

המדד לפי מדינות יעד

מדד היצואנים הקטנים היציבים לפי מדינות יעד (2008 = 100)

משרד התמי"ת הגדיר שבע מדינות יעד לקידום הייצוא: ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה. היצואנים הקטנים ייצאו למדינות הללו ברבעון השני של 2015 בכ- 16.9 מיליון דולר סכום המהווה כ- 9.7% מכלל הייצוא של הקבוצה. הייצוא למדינות היעד עלה ביחס לרבעון הקודם לרוסיה (20.4%) קוריאה (51.1%) ווייטנאם (134.6%) ומכסיקו (34.7%) וירד לשאר מדינות היעד: להודו (16.2%), לברזיל (18.6%), ולסין (41.1%).

ברבעון השני של 2015 ירד יצוא היצואנים הקטנים למדינות היעד בכ- 14.6% לעומת הרבעון הקודם. בתום הרבעון השני 2015 נמצאת סין במקום הראשון מבחינת נפח הייצוא של היצואנים הקטנים לארצות היעד, ואחריה רוסיה והודו.